

Judikatūras krājums

Lieta T-673/15

Guardian Europe Sàrl
pret

Eiropas Savienību, ko pārstāv Eiropas Komisija un Eiropas Savienības Tiesa

Ārpusligumiskā atbildība – Savienības pārstāvība – Noilgums – Galīga lēmuma tiesisko seku dzēšana – Prasības pieteikuma precizitāte – Pieņemamība – Pamattiesību hartas 47. pants – Saprātīgs lietas izspriešanas termiņš – Vienlīdzīga attieksme – Mantiskais kaitējums – Ciestie zaudējumi – Neiegūtā peļņa – Nemantisks kaitējums – Cēloņsakarība

Kopsavilkums – Vispārējās tiesas (trešā palāta paplašinātā sastāvā) 2017. gada 7. jūnija spriedums

1. *Eiropas Savienība — Pārstāvība Savienības tiesās — Prasība pret Savienību par zaudējumu atlīdzību nolūkā panākt tāda kaitējuma atlīdzināšanu, kas iespējami nodarīts sakarā ar nesamērīgu procesa ilgumu Savienības Vispārējā tiesā — Eiropas Savienības Tiesa kā Savienības pārstāve*

(LES 13. pants, 17. panta 1. punkts un 19. pants; LESD 256. panta 1. punkts, 268., 335. pants un 340. panta otrā daļa)

2. *Prasība par zaudējumu atlīdzību — Noilguma termiņš — Termiņa sākums — Atbildība, kas iestājas Savienības tiesas pieļauta tiesvedības saprātīga termiņa pārkāpuma dēļ — Attiecīgā sprieduma publicēšanas datums*

(LESD 340. panta otrā daļa; Tiesas statūtu 46. pants un 53. panta pirmā daļa)

3. *Prasība par zaudējumu atlīdzību — Noilguma termiņš — Termiņa sākums — Atbildība par individuālu aktu — Datums, kad parādījās ar aktu radītais kaitējums*

(LESD 340. panta otrā daļa; Tiesas statūtu 46. pants)

4. *Prasība par zaudējumu atlīdzību — Noilguma termiņš — Pārtraukšana — Nemantisks kaitējums, kas ir saistīts ar reputācijas aizskārumu — Nepārtraukts kaitējums — Vērā ņemamie datumi*

(LESD 340. panta otrā daļa; Tiesas statūtu 46. pants)

5. *Prasība par zaudējumu atlīdzību — Neatkarība no prasības atcelt tiesību aktu — Robežas — Prasība atlīdzināt papildu zaudējumus, kādi izriet no Komisijas lēmuma, par ko ir pieņemts Savienības tiesas atceļošs spriedums, un kuru raksturs atšķiras no to zaudējumu rakstura, kādi var rasties no šī sprieduma nepienācīgas izpildes — Pieņemamība*

(LESD 263. un 266. pants un 340. panta otrā daļa)

6. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Prettiesiskums — Zaudējumi — Cēloņsakarība — Viena no nosacījumiem neesamība — Prasības par zaudējumu atlīdzību noraidīšana pilnībā*
(LESD 340. panta otrā daļa)
 7. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Prettiesiskums — Zaudējumi — Cēloņsakarība — Pierādīšanas pienākums*
(LESD 340. panta otrā daļa)
 8. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Prettiesiskums — Zaudējumi — Cēloņsakarība — Jēdziens — Izdevumi par bankas garantiju, kas radušies, uzņēmumam izvēloties nemaksāt Komisijas noteikto naudas sodu — Tiešas cēloņsakarības neesamība*
(LESD 340. panta otrā daļa)
 9. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Reāls un droši zināms kaitējums, ko radījis prettiesisks akts — Zaudējumi Komisijas prettiesiska lēmuma dēļ, ar ko uzliek naudas sodu par pretkonkurences rīcību — Izdevumu nasta saistībā ar naudas sodu, ko prasītāja nav segusi — Reālu zaudējumu neesamība*
(LESD 340. panta otrā daļa)
 10. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Prettiesiskums — Pietiekami būtisks Savienības tiesību pārkāpums — Savienības tiesas izdarīts pārkāpums saistībā ar lēmumu, par ko var iesniegt apelācijas sūdzību — Izslēgšana — Izņēmums — Tiesu iestāžu nopietnu darbības traucējumu pastāvēšana*
(LESD 340. panta otrā daļa)
 11. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Pietiekami būtisks tiesību normas, ar kuru privātpersonām piešķir tiesības, pārkāpums — Tiesību norma, kas piešķir tiesības privātpersonām — Jēdziens — Savienības tiesas pieļauts tiesvedības saprātīga termiņa principa pārkāpums — Iekļaušana — Novērtējuma kritēriji*
(LESD 340. panta 2. punkts; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otrā daļa)
 12. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Nosacījumi — Cēloņsakarība — Jēdziens — Izdevumi par bankas garantiju, kas radušies, uzņēmumam izvēloties nemaksāt Komisijas noteikto naudas sodu — Savienības tiesas pieļauts tiesvedības saprātīga termiņa principa pārkāpums saistībā ar minētā uzņēmuma celto prasību — Cēloņsakarības esamība — Nosacījumi*
(LESD 340. panta otrā daļa)
 13. *Ārpuslīgumiskā atbildība — Zaudējumi — Atlīdzība — Naudas vērtības krišanās ņemšana vērā — Kompensācijas un nokavējuma procenti — Aprēķināšanas kārtība*
(LESD 340. panta otrā daļa)
1. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 18. punktu)

2. Specifiskajā prasības par zaudējumu atlīdzību gadījumā par to, lai saņemtu atlīdzinājumu par apgalvoti nodarītajiem zaudējumiem saprātīga lietas izspriešanas termiņa neievērošanas dēļ, Tiesas statūtu 46. pantā paredzētā piecu gadu noilguma termiņa ritējuma sākuma brīdis – gadījumā, ja strīdīgās lietas izspriešanas termiņš ir pabeigts ar lēmumu, – ir jānosaka ar minētā lēmuma pieņemšanas dienu. Proti, tas ir saskaņā ar objektīviem kritērijiem nešaubīgi noteikts datums. Tas garantē tiesiskās noteiktības principa ievērošanu un ļauj prasītājam nodrošināt savu tiesību aizsardzību.

(skat. 26. punktu)

3. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 32. un 35. punktu)

4. Nepārtrauktu zaudējumu gadījumā Tiesas statūtu 46. pantā paredzētais noilgums atkarībā no datuma, kurā veikta darbība, kas to pārtrauc, attiecas uz periodu, kurš ir senāks par pieciem gadiem pirms šī datuma, neskarot iespējamās tiesības, kas radušās vēlākā periodā. Šāds nepārtraukts raksturs ir reputācijas aizskārums nemantiskajam kaitējumam. Turklāt ir jānorāda, ka, lai gan tas var izpausties dažādos veidos, reputācijas aizskārums parasti ir kaitējums, kas atkārtojas ik dienas un turpinās tik ilgi, kamēr nav pielikts punkts šāda aizskārums pieņemtajam cēlonim. Tas tā tostarp ir gadījumā, ja apgalvotā reputācijas aizskārums cēlonis ir Komisijas lēmums, kuru vispirms pieņem un padara publiski pieejamu ar paziņojumu preseī un pēc tam publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* kopsavilkuma veidā.

(skat. 39., 42. un 43. punktu)

5. Prasība par zaudējumu atlīdzību, kas saistīta ar Savienības ārpuslīgumisko atbildību par tās iestāžu darbību vai bezdarbību, salīdzinājumā ar citām prasībām tiesā ir autonomas līdzeklis, kuram ir īpaša funkcija tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmā un uz kuru attiecas saskaņā ar tā īpašo mērķi izstrādāti izmantošanas nosacījumi.

Attiecībā uz prasību par zaudējumu atlīdzību saistībā ar neiegūto peļņu, kas esot nodarīti ar apgalvotu vienlīdzīgas attieksmes principa pieteikami smagu pārkāpumu, ko Komisija ir pieļāvusi lēmumā, kas bija Savienības tiesas atcelšanas sprieduma priekšmets, ja prasītāja lūdz atlīdzināt zaudējumus, kas, pirmkārt, atšķiras no tiem, kādi izrietētu no Komisijas nepienācīgas veiktas atcelšanas sprieduma izpildes, un kas, otrkārt, pastāv papildus Komisijas atmaksātajām summām minētā sprieduma izpildei, šādai prasībai nav ne kopīga priekšmeta, ne kopīgu seku, kādas būtu attiecīgā gadījumā celtai prasībai atcelt Komisijas pieņemtu izpildes pasākumu, līdz ar to tā nav atzīstama par nepieņemamu saistībā ar procedūras nepareizu izmantošanu.

(skat. 53., 63. un 64. punktu)

6. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 75., 76. un 154. punktu)

7. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 81. un 82. punktu)

8. Attiecībā uz prasību atlīdzināt zaudējumus, kas esot nodarīti ar vienlīdzīgas attieksmes principa pieteikami smagu pārkāpumu, kas ir nodarīts tādēļ, ka Komisija ir uzlikusi naudas sodu par pretkonkurences rīcību, pirmkārt, prasītāja nevar pamatot apgalvot, ka tās apmaksātie bankas

garantijas izdevumi tiešā veidā izriet no šī lēmuma prettiesiskuma, jo tā pēc šī lēmuma pieņemšanas nolēma nevis pilnībā izpildīt savu pienākumu tūlītēji samaksāt naudas sodu, bet gan izveidot bankas garantiju attiecībā uz daļu no naudas soda apmēra, atbilstoši Komisijas piedāvātajai iespējai.

Šajā ziņā tās apgalvotie zaudējumi tieši un noteicošā veidā ir radušies no viņas pašas izvēles nepildīt savu pienākumu pilnībā samaksāt naudas sodu. Ja prasītāja būtu izvēlējusies tūlītēji apmaksāt visu naudas soda summu, tā būtu izvairījusies no izdevumiem par bankas garantijas izmaksām par neapmaksātā naudas soda daļu. Līdz ar to ir jānoraida pietiekami tiešas cēloņsakarības pastāvēšana starp apgalvoto vienlīdzīgas attieksmes principa pietiekami smago pārkāpumu, kurš pieļauts strīdīgajā lēmumā, un samaksu par bankas garantijas izdevumiem.

(sal. ar 91.–93. punktu)

9. Attiecībā uz prasību atlīdzināt zaudējumus, kas esot apgalvoti ciesti Komisijas prettiesiskā lēmuma dēļ, ar ko uzliek naudas sodu par pretkonkurences rīcību, prasītāja, kas nav pati personīgi segusi izdevumu nastu saistībā ar šī naudas soda samaksu, acīmredzami nevar apgalvot, ka tā ir cietusi reālus un droši zināmus zaudējumus, kas izpaustos kā starpība starp, pirmkārt, Komisijas atmaksātajiem procentiem par naudas soda daļu, kuru Savienības tiesa atzina par nepamatotu, un, otrkārt, peļņu, ko tā būtu varējusi iegūt, ja tā vietā, lai Komisijai maksātu attiecīgo summu, tā to būtu ieguldījusi savā uzņēmējdarbībā.

(skat. 103. punktu)

10. Savienības atbildība nevar iestāties tāda tiesas nolēmuma satura dēļ, kuru nav pieņēmusi Savienības tiesa, kas lemj galīgajā instancē, un par kuru tātad varēja iesniegt apelācijas sūdzību. Šis konstatējums neietekmē jebkura prasītāja iespēju censties panākt, lai izņēmuma gadījumos tiktu konstatēta Savienības atbildība tiesu iestāžu nopietnu darbības traucējumu dēļ, tostarp tādu, kuriem ir procesuāls vai administratīvs raksturs, kas ietekmē kādas Savienības tiesas darbību.

(skat. 122. un 124. punktu)

11. Tiesvedība, kas notika lietā konkurences tiesību jomā Vispārējā tiesā, ir pretrunā Pamattiesību hartas 47. panta otrajai daļai, jo tā par 26 mēnešiem pārsniedza saprātīgu lietas izspriešanas termiņu, un tas ir pietiekami būtisks Savienības tiesību normas, ar kuru nosaka tiesības privātpersonām, pārkāpums.

Tas, vai laikposmam no tiesvedības rakstveida daļas beigām līdz tiesvedības mutvārdu daļas uzsākšanai ir saprātīgs raksturs, ir atkarīgs it īpaši no strīda sarežģītības, kā arī no lietas dalībnieku rīcības un procesuālo jautājumu rašanās. Iesākumā attiecībā uz strīdus sarežģītību 15 mēnešus ilgs laikposms no tiesvedības rakstveida daļas beigām līdz tiesvedības mutvārdu daļas uzsākšanai principā ir pienācīgs ilgums, kādā izskatāmas tādas ar konkurences tiesību piemērošanu saistītās lietas. Turklāt šajā lietā ar saistītu lietu paralēlu izskatīšanu nevar attaisnot to, ka paildzinās laikposms starp tiesvedības rakstveida daļas beigām un tās mutvārdu daļas uzsākšanu. Visbeidzot, faktiskā, juridiskā un procesuālā lietas sarežģītība nav attaisnojums, lai šajā lietā paredzētu tās ilgāku izskatīšanu. Šajā ziņā starp tiesvedības rakstveida daļas beigām un tiesvedības mutvārdu daļas uzsākšanu tiesvedība netika ne pārtraukta, ne kavēta, Vispārējai tiesai veicot jebkādu tās organizatorisko pasākumu. Runājot par lietas dalībnieku rīcību un procesuālo jautājumu rašanos, šāda rīcība vai šādu jautājumu rašanās nekādā veidā nav ietekmējusi laikposmu, kāds ir pagājis starp tiesvedības rakstveida daļas beigām un tiesvedības mutvārdu daļas uzsākšanu.

Līdz ar to 41 mēnesis, kas pagāja starp tiesvedības rakstveida daļas beigām un tiesvedības mutvārdu daļas uzsākšanu, atspoguļo nepamatotas bezdarbības periodu 26 mēnešu garumā.

(skat. 133.–137. un 139. punktu)

12. Saistībā ar lietu par Komisijas lēmumu, ar ko uzliek naudassodu par pretkonkurences rīcību, pastāv cēloņsakarība starp Savienības tiesas neievērotu saprātīgu lietas izspriešanas termiņu un zaudējumu rašanos prasītājam no tā, ka tai bija jāmaksā bankas garantijas izdevumi laikposmā, kas atbilst saprātīga lietas izspriešanas termiņa pārsniegšanai. Pirmām kārtām, brīdī, kad prasītāja iesniedza savu prasību šajā lietā, un brīdī, kad tā izveidoja bankas garantiju, nebija paredzams, ka netiks ievērots saprātīgs lietas izspriešanas termiņš. Turklāt prasītāja varēja tiesiski sagaidīt, ka tās prasību izskatīs saprātīgā termiņā. Otrām kārtām, saprātīga lietas izspriešanas termiņa neievērošana šajā lietā notika pēc prasītājas sākotnējās izvēles izveidot bankas garantiju. Tādējādi saikni starp saprātīga lietas izspriešanas termiņa pārsniegšanu un bankas garantijas izdevumu samaksu laikposmā, kas atbilst šim pārsniegumam, nevarēja pārraut ar prasītājas sākotnējo izvēli tūlītēji nemaksāt ar Komisijas lēmumu uzliktā naudas soda daļu un izveidot bankas garantiju.

(skat. 160. punktu)

13. Skat. nolēmuma tekstu.

(skat. 167.–169. punktu)